

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

18. Quomodo ad eam humilitatis celsitatem perrependum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Ista mihi desideria sanctus Iesu Christi afflatus adspirat; ad quorum tamen celsitatem, meamque infirmitatem dum oculos conuerto, totus expallico, & vehementer extimeo, ne grandiore quam ferre valeam onere suscepto, temerarius opprimar, & derisuris inimicis, vanus promissor ludibrium fiam. Quam multa, humilitate prægrandia, asperitate prædura expetui! hei mihi, si ex voto accidant, expalesco; ferendis virtus deerit, & ex alto, ruinâ grauiore collidar. Quid ergo? postulata retractabo: absit, quò me vocat Christi humilitas sequar; at quomodo vel sine superbia, me tantis rebus non imparem putabo; vel si pyrauerò, fractus animo non concidam? Ita est Domine mi, & Redemptor animæ meæ, ipse si me respicio, coarctor, & quò me veram non habeo: ad te verò quando conuerto, ecce spes mea, fiducia mea, misericordiæ tuæ multæ Domine, & secundum iudicium tuum viuificabis me: aspice in me, & misereere mei, secundum iudicium diligentium nomen tuum. Quos ita respicis, diligis; ijs verò quos diligis, hoc est amabile & admirabile iudicium tuum, vt ijs omnia feliciter in æternam salutem cedant: purgas eos, vt palmites vitali gratiæ tuæ radice vegetatos. sed sic purgas, sic exeres, vt prouidè caueas, ne modulum virium, certaminis grauitas vincat; sed semper ex tentatione prouentum, ex impugnatione constantiam, & maiorem è fatigatione alacritatem excitas. Huic tuæ amabilissimæ prouidentia me committo, imbecillitati meæ illius præsidium imploro: aspera, aduersa, abiecta, dolores, cruciatus, ignominiam, calumnias nullas defugio, dum illa mihi comes adsit; dum tu Domine Deus meus, tuo principali spiritu me confirmes, robores, augeas: at si vel paululum à me auxiliatricem manum auerteris, protinus conturbabor, corruam, & in ruinâ scandalum erunt, quæ debuerant æternæ gloriæ coronam texere. Consultius igitur mihi fuerit, Domine mi Iesu, vt apud te nihil acrius vllam in partem vrgeam: & imperfectum meum, & desideria mea, vides, dijudicas, veriusque quam ego ipse dignoscis: à te omnia quæ mihi conducunt expectabo, remouebis quæ nocitura nos: crucis, humilitatis, imitationis tuæ amorem & desideria, vt spero, dabis ardentissima; experiendi verò occasiones, pro virium incremento, ita moderaberis, vt neque otio mens torpeat, neque incursum impotentiore frangatur.

C A P V T XVIII.

Quomodo ad eam humilitatis celsitatem perpendum sit.

Tanta est perfectioris illius humilitatis excelsitas, tanta nostra in vanissimos tumores, & opinionem vndique captandam procliuitas, vt, si quando sedariùs, omni que simulatione reiecta, nostros vulgarium hominum de humilitate

rare sensus & desiderationes exploro, nihil in eis, præter inanem verborum sonum, & illudentem humilitatis obtentu superbiam, comperire possim. De humilitate cogitamus, loquimur, dissertamus, & dum illa nobis nimio placent, esse aliqui videmur, ac vnde nostræ inanitatis agnitione contrahi oportuerat, inde inflatiores turpi vanitate distendimur. At verò gaudere sanis, opprobrijs gloriari, doloribus & cruciatibus lætari, efferri animo, & vt cum Sancto loquar, Omne gaudium existimare cum in varias tentationes inciderimus, quàm longè à nobis est situm! quàm timendum ne propterea id minus capiamus, minus audiamus, quia ex Deo non sumus? at spiritus ille veritatis quem promisit Dominus, qui nos in omnem ducat veritatem, ardentè postulandus est: vt eius dono, ea fortitudine induamur, qua contumelijs pro Christo Domino toleratis gaudeamus. Quid enim? cum se nondum Apostolorum mentibus sanctus ille Spiritus infudisset, dicebat illis Christus, ire se Hierosolymam, tradendum, illudendum, flagellandum, conspuendum, occidendum; potuit ne apertioribus verbis *Luc. 18.* dici? Sed ipsi nihil horum intellexerunt, & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur. ergone quis esset verborum illorum significatus non videbant? in vernacula sua lingua peregrini errabant? minimè gentium: ac cum verba singula caperent, in vniuersis tamen hærebant, mortem, flagella, irrisus audiebant, sed inolita, totoque corde imbibita, de Messia regnatura persuasio id omne confundebat, & non nisi caliginosam incertamque mirationem animis eorum relinquebat. Verè absconditum verbum crucis, absconditum verbum humilitatis; illud autem, quibus placuerit, reuelat Deus paruulis. Audis tibi edisseri quid sit febris, quid sit dolor, & nosse putas: mox vero cum in venis exstauerit, verè dices, Nunc quid sit febris, quos parturiat dolores scio, antè nesciebam: itidemque nec mellis dulcorem, nec amarorem fellis nisi gustando scimus. Dicimus, & vt plurimum in excessu mentis, ac plura quàm pro viribus spondentes dicimus, Crucem amplexabor, humilitatem persequar: verum ecce, si crux aliqua obtingat, si humilius aliquid nobis obueniat, perturbamur, pedem referimus, honestum aliquem receptum respectamus, verissimeque dicere possumus, Quando crucem, quando humilitatem expectij, nihil horum intellexi, nec illarum pondus, nec meam imbecillitatem expectam habui.

Quid ergo? si error iste est, si sæpenumerò nostri est blanda deceptio, an resiliemus, & ne quidem hæc animi pia proposita suscipiemus? absit. Cauendū certè est, ne in solis verbis, solòque cogitatu sistamus, quæ fuit Ethnicorum Philosophorum vanitas. *Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute.* Existimemus tenuia quædam hæc esse initia bonorum, quæ opere, exercitatione, præce fouenda sunt, & vt data diuinitus, non sine gratiarum actione retinenda. Itaque hic sit primus ad humilitatem progressus, vt ne nostris verbis, & quasi magnificè fortiterque cogitatis fidamus, quin potius nos omnino omni humilitatis cognitio-

ne & sensu nudos credamus, ac in eius sacratissima adyta, solo S. Spiritus ductu, penetrare posse, quem ex animo totisque viribus aduocemus, ut humano peruersoque nostro penitus euulso, diuino suo sanctissimoque spiritu, in nobis insito nos regat.

Verum quoniam Deo exigente noster etiam est conatus adhibendus, neque solis voris cuiquam obtingit virtus, ad laborandum nobis est, ut eam consequamur: erit autem labor fructuosus, si eum certa via prudens ratio dirigit. Et quidem, ad hanc ipsam humilitatem comparandam, compendiosam & facilem viam descriptam habes libello de Virtute consequenda c. 13. & sequentibus, Si videlicet virtus ea in alio quopiam reperitur, intelligatur, & ametur: Si deinde ferio, verè, & ex animo, integrè perfecteque optetur à nobis: Denique si sensim, paulatimque sic eam usurpemus, ut ab imperfectioribus ad perfectiora, à proximis ad remotiora tendamus, quæ singula cum ibidem vberius dicta, & exemplis illustrata sint, non video cur hic repetito sit opus. Dicam tantum, quid super hac re, idem huius humilitatis commendator B. Ignatius præscripserit; quod ipsum tanto maioris apud omnes ponderis esse debet, quo propius vero est, humilitatis ad eundem vias ab eo sciri perfectius, qui non sola cogitatione, sed re ipsa, ad eius culmen & fastigia summa conscendit. Enumerabo igitur primum, seorsimque singula recensabo, usum deinde complexumque illorum, deinceps breuiter indicaturus.

1. Quicumque ergo stadium Religionis decursurus, & præclaram humilitatis palmam decerpiturus accedis; id primò omnium penitus animo iunbibe, esse mundum, & ea quæ mundi sunt prorsus exhorrescenda, nullum amicitia fedus, cum vllis eius rebus aut hominibus paciscendum, contrarijs planeque pugnantibus rationibus viuendum, quidquid ei affine fuerit prouendum, euertendum, & non secus ac in bello internecino delendum esse. Iam verò, exitiale istud mundi odium ea omnia concitabunt, quæ de vanitate, fraude, & mendaci eius pellacia passim scripta, & perpetuo vitæ vsu contestata sunt.
2. Proximum est, ut, cum à mundo, quasi quodam capitalissimi tui hostis succuriato milite recesseris, quam proximè ad optimum tuum ducem, vitæque datorem Iesum accedere, & quam simillimus illi fieri exoptes, ideoque iisdem quibus ipse, vestibus indui, notis insigniri, ardentius cupias. Et verò potestne aliquid vel ad imitationem dignius, vel ad rationem certius, vel ad spem & desiderium excelsius fingi? Deum, Deum ducem præeuntem sequi, quantæ est & fiducia, & gloriæ!
3. Illius tamen tui sanctissimi ducis sensum omnem probè pertentatum tenere debes, acuteque perspicere, quantum opere crucis & humilitatis amor illi medullitus infideat, omni que in actione, vita & sermone se prodat. qua de re iam supra diximus.
4. Quartò, in summa Dei sapientia, veritate, via & vita sequenda nec admitti errorem

rorem vllum posse, & non nisi ad veram vitam, ac beatam æternitatem perueniri, adeò pro indubitato habendum est; vt etiam omnem ab eiusmodi sancta Dei & D.N. imitatione deflexum, erroris, peccati, extremaque miseria initium, fomitem, incrementum præbere, non minùs nobis certum sit. Quo fiet, vt quanto à cruce & humilitate Christi nos abesse, iucundis autem, & ad votum fluētibus rebus abundare viderimus; tanto nos periculosius à vera via & vita deuios abstrare timeamus, atque ita à soluta securitate, commoditas & prosperitas vitæ in tantum absit, vt etiam iustam incutiat formidinem, *ne, quod Magnus loquitur lib. 5. Mor. Gregorius, hic laborum fructus recipiamus, ne quod diuina iustitia latens vulnus afficiat, c. 1. & nos exterioribus muneribus cumulans, ab intimis repellat*: ne denique qui diuersa à Domino Deo nostro gradimur via, extremum tandem viæ limitem diuersum, ab eoq; seiunctum sortiamur. Et quoniam summæ infelicitatis plenissimū istud est, inde fit, vt qui procedunt in spiritu, & serio Christum Dominum sequuntur, omninò & non ex parte, abhorreant ab omnibus quæ mundus amat & amplectitur: cumque animos æternitate suspensos gerant, & in vnam Iesu Christi Domini sui conformationem intendant, valde admodum blanda & speciosa omnia pertimescunt; dura verò omnia & aspera, contumelias, iniurias, falsa testimonia, derisiones, opprobria, & id genus despectiones ac ludibria, ardentibus votis ambiunt, illius commilitones, qui incensis crucis amoribus flagrans, exclamabat, Absit mihi gloriari nisi in cince Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.

Neque verò fieri potest, quin ista de Christo Deo ac Domino nostro sequendo cogitatio, serio suscepta, à quouis hominum, quamuis resitante, euincat, vt id factu optimum, & aggressione præclarum esse fateatur. quis enim adeò cæcutiat, vt prætulgidæ isti veritatis lucimentis oculos valeat claudere? At nò perinde in facili est, affluetas sensuum delicias aspernari, & blandis honorum illecebris humili pede prostritis, ad crucis vexillum auida cupiditate conuolare; hic cessamus, paillemus, torpemus, omninoque stimulis, istique peracribus vrgendi sumus. Huius autem incitamenti necessitas, & nobis probissimè perspecta esse debet, & planè animo defixum, vt quando tantæ perfectionis desideria tam inflammata non sentimus, illa saltem summo, & quanto potius conatu in nobis excitare statuamus, nosque ipsos ita comparemus, vt eorum omnium quæ ad eum perfectionis gradum assequendum conducere videbuntur, nihil respuamus.

Quare fixum animo sit necesse est, *admittere, patienterq; cum Dei gratia ferre quas cumque iniurias, illusiones & opprobria in Christi insignibus inclusa, à quocumque domi forisue inferantur.* Quamuis autem hoc magnum & arduum nonnemini videri possit, id tamen est quod quasi minimum, & quasi primum in agendo (quæ enim præcessere magis ad agnitionem spectabant) initium exposcit Beatus Pater: non raro enim maximarum rerum, non omninò minima debent esse principia: &

profectò, crucis amandæ, Christumque vltro sectandi, necdum initium posuit, qui ne quidem ad patienter perferenda, nedum vltro ad eunda aspera se comparat.

Hic tamen obiter sisto, vt moneam, quàm non ociosè in domesticæ patientiæ mentionem incurrens Bearus Ignatius, restiterit, suaque illam commendatione insigniri voluerit, æquissimum esse docens, vt in ea maximè domo, eoque conuictu, vbi obedire, humilitatem exercere, æternam beatitudinem consequi exoptas, huius etiam virtutis, tam in communi vita necessariæ, egregia exempla præbeas. Vidit vir egregiè prudens, multorum patientiam næuo isto laborare, quo, licet ab alienis & ignotis, non iniquè & impatienter multa perferant, à notis tamen, familiaribus, & quibuscumque perpetuò viuunt, si quid acerbius obrigerit, extra omnem patientiæ metam prosiliunt. Cuius erroris causas persequi, vt non huius loci est, ira vel maximè est, monere, vt sibi quisque abs isto errore, ac opinione falsissima caueat, putetque nusquam maiora, crebriora & illustriora virtutum exempla prodenda, quàm & in eo, quod sibi perpetuum elegit, vitæ instituto, & apud eos, quos eiusdem cœpri socios & confcios, eademque profitentes est nactus. Vbi labores militares, nisi apud milites, venatici nisi apud venatores, nautici nisi apud nautas exantlantur? Et comperies vsque adedò ineptientes haud paucos, vt cum, ne verba quidem, à domesticis pati possint, sibi tamen de sua aut sint patientia fortia multa promittere? Ignauissimi norum, & planè inscientium hominum id esse solet, vt se mentiantur extra omne periculum audaculos, qui mox ad cuiusuis auræ sibilum pauore consternati diffugient inter pocula viri, in acie feminae. Tunc, vt asperissima, vt à quibusuis, & ab efferatis hominibus feras, qui à mansuetis, Religiosis, & ijs quibuscumque ad iugum ferendum mansuefactus es, ne quidem leuissimè perstringi, vel obiter vellicari, æquo animo toleras? Quam nactus es Spartam, hanc excole: in quod inuectus es stadium, hoc decurre: qui sibi, qui suis nequam est, an erit alienis bonus? Audi Apostolum, *Bonum facientes, non desiciamus. — Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.* & alio loco, *Si quis suorum, & maxime domesticorum, curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior.* Sed ad nostra redeamus.

Galat. 6.
1. Tim. 5.

7.

Septimò igitur, non tantùm firmissimum nobis esse debet quiduis ferre & pati, sed & illud sanctè inuiofateque animo sancendum, vt nemini vnquam rationem, hoc est malum pro malo rependamus, quin potius præclaram hanc de nobis victoriam reportemus, vt eos impensius beneficijs camulare amemus, qui nobis vsquam in feniores & iniurijs fuerint. Animum nostrum sic assuefaciamus, vt quotiescumque aduersarius nobis aliquis fuerit, quoties à quocumque molestia aliquid illatum erit, seridò illicò, & ex animo mente reuoluamus, Eequidnam sit quod istiusmodi homini in posterum gratus præstare, eamque patientiæ materiam, sincera beneuolentiæ ostensione, ac beneficiorum collatione

com-

compensare possim? Certè linguam compescam acrius, ne quid de illo con-
queratur, illatam iniuriam referat, aut vlla in re alia fecus de illo loquatur;
laudabo potiùs, atque etiam cauebo, ne vel in intimo mentis deterius de illo
sentiam: consortium non diffugiam, familiarius illi me applicabo, & si sexcen-
ties læserit, dicam etiam prodiderit, semper feram, amabo semper, & patientissi-
mi Iesu causa hac exercitatione laborabor. O quantum hoc filiorum Dei testi-
monium est, quàm certa salutis artha, quàm gratum spectatoribus angelis cer-
tamen! Eumne putas qui foret eiusmodi, loca vlla vel munia, hominis cuius-
quam alienatione fugiturum? grauem & morosum in sermone & conuictu fu-
turum? Ego verò tali viro nihil amabilius, nihil ad venerationem & amorem
opportunius esse crediderim. Nitendum igitur vt nostros mores ad hanc nor-
mam efformemus, cupideque huius lenitatis tam laudabili pulcritudine men-
tem nostram exornare studeamus: ascendamus in hanc palmam, apprehenda-
mus fructus eius, fructus honoris & honestatis, vitæ & virtutis. Quòd si huma-
no aliquo & lugendo casu, quæpiam aduersus eum hominem offensio interces-
serit, si acerbior sermo, imprudens verbum exciderit, omnino in vos ipsos acrius
id vindicandum, & perquam ægrè ferendum, quòd in tam salutare sanctumque
propositum, tanta sit à nobis facilitate peccatum.

Iam verò, quia virtus, & potissimè tanta, totque ex virtutibus conflata virtus,
nostros etiam labores & adhibitos conatus exigit, sola ad res duras perferendas
animi præparatio non sufficit, periclitandæ nonnumquam sunt vires, ipsaque
exercitatione roborandæ: & quoniam ea est virtus, à qua deliciaria natura no-
stra & quam maximè abhorret, & quàm celerrimè recedit, continua quædam
nobis est diligentia, & non interruptè ad id admouenda, quæ sit eiusmodi vt il-
larum quæ ad delicias & honores plurimum feruntur appetitionum stimulus
obtrundatur, propriæ voluntatis in diuersa rapientis impetus retardetur; aspe-
riora verò, atque multipliciter naturæ iniucunda, non tantùm cum incurra-
rint ferantur, sed vtrò etiam per frequenter aduocentur, cupideque querantur.
in vniuersum autem hæc fient, si, vt Beatus Ignatius loquitur, *Maius ac impensius
vniuscuiusque studium sit, quarere in Domino maiorem sui abnegationem, & continuam
in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem.* In quo studio quàm non immeritò
maximam inesse vim asserat ad tantæ virtutis consecutionem, facile is obserua-
bit, qui viderit, quantum eiusmodi abnegatio & mortificatio, ad comprimen-
dos recalcitrantis naturæ motus polleat, quantum etiam, vel asperitates om-
nes leniat, vel ingratis molestias condiat. Sin verò non tantum tibi animi
est, vt ad has aggrediaris alacriter, nondum sanè tantum tibi virium suppetit, vt
ad eximiam & præcellentem illam Christi Domini nostri in amplectenda cruce
imitationem accingi queas. Longius adhuc, inter imbellem lixarum & calo-
rum turbam, præclara pugnæ spectator ocioius elanguescis: vel hoc igitur au-
dendum, vel apertè verissimeque confitendum, à te cogitatum omnem de tanta

8.

perfectiōne consequenda esse depositum. Sed quoniam à viro Religioso deponi non debet, id à se impetrare quisque nitatur, vt quoadusque moderatè poterit, insuauia, difficilia, contemta, inhonora, & appetitui ingrata sectetur, donec vsu & frequentatione plurima, rerum earum horrorem & fugam in amorem & appetentiam verterit. Hoc illa sui maior abnegatio, hoc in rebus omnibus continua mortificatio consequetur: ingens quidem ausum, sed ad ingenia & aeterna perducens. Maiorem verò dicit abnegationem, vt in ea nullo termino sistatur, neque vniquam factum satis putemus, sed maiorem & maiorem sectemur. Continua verò mortificatio est, non quidem quæ cogitatione, & sollicitudine de industria perpetuetur, sed quæ constanti & inabrupto proposito vigore virgeatur, præsentis & vigili animo in occasionem oblatam incubans, nec eam è manibus elabi sinens, seu maior illa, seu minor, seu rarior, seu crebrior occurrat, vt extremo c. 2. dictum est.

9. Denique illud postremò, at non in postremis reponendum, vt in ea virtutis acquirendæ palæstra, se à Superioribus exerceri vnulquisque optet, eumque sedulo Superiores exerceant. Quod si obseruaretur accuratè, miros & magnos in virtute prouentus videremus: nunc autem, quod iam aliàs deplorauimus, non est qui sic alios exerceat, quia non est qui sic exerceri seridè velit, blandius nobis imperari volumus, nostri rationem haberi, molliùs compelliari, amari, honorari, defendi: Superiorum facta & iussa discutimus, in sinistram partem interpretamur, alienis eos impulsibus agi credimus, vindictæ cupiditate, suspitione, simultate, odio, nimium delatoribus credulos putamus; peritque omnis illa sancta & Religiosa simplicitas, quæ id omne quod à Superiore proficiscitur, quasi calitùs ad salutem nostram prouisum, sine cunctatione complectitur. Et sanè, cum propterea maximè, liberiori vitæ nuncium remisimus, vt quod soli non poteramus, alienæ saltè opis auxilio, prauas nostras, nimiumque inolitatas procliuitates corrigere, omnibusque perturbationibus deuictis, tranquillatam mentem ad exce. Isadiuinaque traducere possemus; huius autem tantæ rei perficiendæ duces & commonstratores eos, qui vicariam Dei potestatem representant, prudentissimè nobis elegerimus; quæ nos vsque eò dementat proteruitas, vt derepentè ab omni nos eorum ductu subducamus, diffidamus, & procaciter in contraria ruamus: Nitimur in veritù, dicit quidam, & verè nimis! Sed ô miserum naturæ suffugium, & causæ suæ certa damnatio! quàm apertè hoc ipsum est, spiritu incipere, carne consummari! Igitur si nobis probè consultum volumus, Superioribus tradamus nos oportet sursum deorsumque per quæcumque versandos, à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam; vt seductores & veraces, exhibentes nos sicut Dei seruos in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs, in laboribus, in contumelijs & opprobrijs, scientes eum nos Dominum sequi qui probatus est per omnia, sibi que in suam gloriam aditum cruce parauit. Ad huius

nos

1. Cor. 6.

nos similitudinem prouehi, idque per Superiores, duris probationibus, varijsque tentamentis debemus. Quod si hinc indignamur, excandescimus, atque hoc aduersus eos, quos parentum amantissimorum loco habere, nobisque optimè consulere credendum est, eritne de nostra patientia vel in virtutibus progressionem, meliora sperandi relictus locus? Ergo statutum omnino sit, ut quidquid ab illis obtigerit, gratissimum nobis accidat, quo fiat ut nostra voluntate perspecta vicissim Superiores, nobis, ad res quascumque, quam liberimè vtantur, noxia, vtiliãue quæcumque, admoueant remoueantue, & certum habeant, id omne quod nobis in perfectionis acquisitu defuturum est, diuino in iudicio seuerè ab illis exigendum, quod quanto formidabilius est, tanto videant accuratius vt se in animorum commissa cultura fideles & industrios præbeant. Hac autem Superiorum cum inferioribus, in vnum eundemque finem, tam sancta prouidaque conspiratione bene firmata, eximios in absolutæ virtutis progressionem profectus existere necesse est.

Atque hæc sunt quæ ad ardentem crucis amorem, in mente nostra conciliandum firmandumque; maximè conducere Beatus sensit Ignatius; suntque; singula solitariè suis pensanda momentis, & perfectè simul omnia mente cõplectenda; ad eò vt per se singula cõmendatissima quidem sint, & obseruentur accurate, at eomodo, vt cõmuni tamen comprehensione, horum omnium generalè quandam formam, & quasi perfectæ mundi contemtionis, mirabilisque; humilitatis ad spectabilem oculis mentis ideam nobis propositam habeamus, perpetuoque; contēdamus, vt ad tantæ perfectionis adeptionem, quantum diuinæ gratiæ fauor adspiratit, peruenire possimus: id spectet negotiũ nostrum, id otium, id actiones, cogitationes, preces, ieiunia, contentio omnis, omne desiderium & amor, si qua, tam pretiosum, præcellentissimæ virtutis thesaurum, repertum effodere, peculioque nostro, stabili iure adiungere, felici sorte valeamus. Hæc sit nostrorum summa votorum, hoc die nocteque suspiremus, hanc præ ceteris omnibus gratiam à diuina Maiestate flagitemus.

Contrahamus igitur in pauca id mentis propositum quod adhuc latius euoluimus, vt quò nitendum sit, clariùs distinctiusque; noscarur. Sic igitur illud meæ menti obijciam, quasi eiusmodi decretum ipse mihi firmissimè statuã. En, quæcumque; mundi sunt, eiusque; rationes sapiunt, fugiã, vitabo, execrabor, contraria omnia sectabor: Iesum Dominũ Deum meum, veram vitalem viam, quo poterò propiùs affectabor, ipsius affectus induã, opera imitabor, humillimoque; me abiectissimũ rependam: ignauiam & tarditatẽ meam stimulabo contētiùs: illata patienter ferã; agnoscentis; quantus in iniurijs thesaurus bonorũ lateret, illis qui me impugnarint, quasi beneficio obstrictus, beneuolentior ero: vtque; non assuescam tantũ, sed & duris gaudeam, nullusque; me casus deprehendat imparatũ, mei ipsius maiorem abnegationem, & continuam in rebus omnibus mortificationem, vltro & instanter vsurpabo. Superiorũ etiam meorum opem sincerè & propèsiùs

im-

implorabo, vt quavis occasione data, imò quæsitã subtiliùs, in mei me contem-
tione, omniumq̃ue affectuum expugnatione exercent, vt viribus animisq̃ue
coniunctis, præclarum aliquando, de superbissimæ naturæ tumore compresso,
trophæum, communi vtrorumque gaudio erigamus.

Isto sic nobis proposito scopo, & præ oculis defixo, restat vt ne ociosi torpea-
mus, sed eius excelitate sapiùs menti obiecta, cupiditatem, & sancta desideria
crebriùs & acriùs incitemus, opportunitatem eorum pro modulo nostro exer-
cendorum à Deo postulemus, oblatamq̃ue arripiamus auidè; nec cessemus,
quin modò hæc, modò ista, naturæ nostræ minùs grata subeamus, sæpè & quasi
familiariter ad Domini nostri crucem conuolemus, in eaq̃ue, quantum dabitur,
quodammodo habitemus: quippe in his duobus, mortificatione scilicet sui
exercenda, & Iesu Christi cruce reuoluenda, quàm maximam, & eam efficacis-
simam vim repositam credo, qua tertium illum summumq̃ue humilitatis gra-
dum, comparare, conseruare, adaugere nos oportet.

At verò perspicuum satis est, virum illum qui in isto se gradu firmauerit, iam
esse extra omnem propemodum aleam constitutum, omniq̃ue rerum huma-
narum mutabilitate celsiorem, solis diuinæ sapientiæ decretis, quouis in
euentu quietum adhærescere, aduersis non frangi, non diffluere secundis,
vt de eius in sancto proposito perseverantia nequaquam dubitari posse vi-
deatur.

LIBER QVARTVS,

Quatuor potissima humilitatis exercitamenta
complectens.

Quæ proximè diximus eò spectarunt, vt quam suo in vitæ instituto humili-
tatis formam exigeret, & à quo fonte peteret, quibus riulis eam B. Igna-
tius deriuaret, videremus; eius autem ad perseuerandum necessitatem, initio
docuimus. Iam superest vt communiora quædam, alijsque omnibus institutis
necessaria proferamus. Quod vt clariùs & præceptionibus ad vsum magis op-
portunis fiat, quatuor hîc ponam sui aspernandi exercitamenta, vim singu-
lorum indicaturus, & quantum ad perseuerantiam valeant.

Primum est, præ Deo & coram diuinæ maiestatis oculis nihil sibi tribuere: Se-
cundum, nemini se præferre, postponere potiùs: Tertium, se in omnibus accu-
sare: Quartum, actiones viles & abiectas libenter frequentare.

CAPVT I.

*De primo humilitatis exercitamento, quod est, se ipsum
aspernari. & quid illud sit?*

Hoc primum humilitatis exercitium, præ ijs omnibus quæ ad per-
seuerantiam vel commendari, vel exigì possunt, non tantùm vti-
le, sed planè necessarium, ex ijs quæ dicentur videbimus, &
quidem eiusmodi, vt naturæ ratione præditæ necessarium, & à sui
ortu primo congenitum fuerit.

Nec enim hîc exquisitiùs aliquid aut elaboratiùs, quàm ipsam nudam rei
veritatem, nostrique in conspectu Dei, hoc est tenebrarum ad primam lucem
comparatarum, cognitionem & confessionem requiro. Quia profectò fiet, vt
cum ea omnia, quæ propriè nostra, & à nobis, non autem Dei, & à Deo sunt,
seposuerimus, reperiamus id omne quod est bonum, sanctum, perfectum, Deo
esse tribuendum; nobis verò id vnum superesse quod malum, viciosum, pra-
uum, distortum fuerit: estque id promiscuè, in rebus planè omnibus, ad eò ve-
rum, vt nihil sit quantumcumque exile, nullæ rei vllius pars, consilium, susce-
ptio, progressio, sustentatio vel exitus, vbi sibi propriæ laudis portionem ali-
quam suam vindicare possit quisquam, nisi merè purèque referendo in Deum,

Y

sine